

گردید. از جمله موارد مد نظر در این الگوی قرآنی می‌توان به روش‌های صحیح تغذیه، تحرک و ورزش، عوامل زیان‌آور برای سلامت، بهداشت جنسی، رفتارهای صحیح اجتماعی و... اشاره نمود.

کلمات کلیدی: قرآن کریم، طراحی الگو، آموزش سلامت، تغییر رفتار

P 0.9.7 عسل درمانی و طب

عبدالله اسدی^۱، فیروز امانی^۲، (سیامک ستاری، حجت فتوحی، حسین کرامتی)^۳

عسل یک واژه عربی است که در فارسی آن را انگلیون می‌گویند و عبارت است از شهد گل‌ها که زنبور عسل توسط خرطوم کوچک خود آن را مکیده و از راه دهان به کیسه بسیار کوچک خود موسوم به کیسه عسلی وارد می‌کند. جالب‌تر این است که زنبور عسل خاصیت ثابت گلی دارد، یعنی تا وقتی که مشغول جمع آوری شهد یک گل است، روی سایر گل‌ها نمی‌نشیند.

عسل از قدیمی ترین و نخستین شیرین‌کننده‌هایی است که انسان استفاده کرده است و شامل قندهایی چون گلوکز، فروکتوز، مواد معدنی همچون منیزیم، پتاسیم، کلسیم، کلریدسدیم، گوگرد، آهن و فسفات است. در ضمن اینکه ویتامین‌هایی همچون B1، B2، B3، B6 و C بزرگ می‌باشد. عسل از نظر کیفیت و نوع عسل به نسبت‌های متفاوت در آن دیده می‌شود. علاوه بر موارد ذکر شده در حد کمی مس، ید و روی نیز در عسل وجود دارد. عسل یک ضدغفارنی کننده طبیعی است. تحقیقات انجام شده در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که گذاشتن آن بر روی زخم‌ها مانع عفونت می‌شود. از آنجایی که عسل حاوی مواد آنتی باکتریایی است می‌تواند بخوبی باعث بهبود زخم‌ها شود. عسل غذای لذیدی است که از زنبور عسل به دست می‌آید و قرآن نیز در سوره نحل (زنبور عسل) بدان پرداخته است:

«فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ-خوردن عسل برای مردم شفاء است» پیامبر اسلام(ص) نیز در رابطه با خوردن عسل و خواصیت درمانی آن فرمودند: «لِم يَسْتَشْفَى الْمَرِيضُ بِمَثِيلِ شَرْبَةِ الْعَسْلِ--هِيجَ مَرِيضِي، بِهِ مَانِدَ نُوشِيدَن عسل شفاءٌ پَيَداً نَمِيَ كَنْدَ».»

۱. عضویت علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

۲. استادیار امراضی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

۳. دانشجویان کارشناسی رشته هوشمندی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

از آنجائی که اسلام بهترین و عالیترين ریشه های هر علم را برای بشرآورده است، در طب سنتی و گسترش آن نقش موثر و ارزش‌های داشته است، بر آن شدید تا بررسی اهمیت عسل از دیدگاه قرآن و احادیث در توصیه های اسلام و میزان مفید بودن آن در طب اسلامی و درمان بیماری هارا بسنجدیم.
کلمات کلیدی: عسل، طب اسلامی، طب سنتی، خواص درمانی

P 0.9.8 اعجاز آیات قرآنی از نظر علم جنین شناسی مزگان فاسمی^۱

مقدمه: تاریخ شروع علم جنین‌شناسی به قرن هفدهم زمانیکه میکروسکوپ کشف شد، بر می گردد. تا اواسط قرن بیستم، نقش تخمک و اسپرم در تعیین جنسیت ژنتیکی جنین در انسان شناخته نشده بود. قرآن در ۴۱ سوره با ۷۶ آیه با بیانی شیوه با موضوع پیدایش و آفرینش جنین پرداخته است. پژوهش حاضر با هدف بررسی تطبیقی مراحل تکامل جنین انسان از منظر قرآن و علم جنین شناسی انجام گردید.

مواد و روش ها: مقاله حاضر یک مطالعه مروری با بهره گیری از مطالعات کتابخانه ای و جستجو در اینترنت و تفسیر قرآن است.

یافته ها: ۱) خلقت انسان از ابتدای تشکیل تخمک لقادح یافته با اسپرم تا انتهای تشکیل جنین و خروج آن از رحم مادرش بعد از نه ماه است. ۲) رحم قرار مکین برای نطفه است.^۳ جنین به شکل بسیار کوچکی در داخل تخمک قرار دارد و اسپرم وظیفه‌ای جز فعل کردن تخمک ندارد.^۴ جنین از نطفه زن و مرد به طور یکسان تشکیل می‌شود.^۵ تکثیر سلولی، اساس تکثیر حیات می‌باشد.^۶ خداوند تعالی از خودش با صفت «رب الفلق» یاد کرده یعنی سبب زندگی و تکثیر آن و سوره‌ای را با نام «فقل» نامگذاری کرده است.^۷ نطفه (چه نطفه مرد باشد چه زن) اساس تعیین جنسیت جنین است.^۸ مراحل اساسی تکامل جنین از مرحله‌ی نطفه امشاج تا مرحله‌ی علقه، مضغه، عظام و لحم (که قرآن کریم این نامهای علمی را به آنها داده) در واقع با شکل و خصوصیات میکروسکوپی آنها مطابقت دارد.^۹ انسانهای خلقاً آخر، به معنای خلقت متفاوت از قبل «انتهای چهار ماهگی» روح انسانی در جنین دمیده می‌شود.^{۱۰} «ظلمات ثلاث» که نشانگر سه پرده جنینی (کیسه زرد،

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد آموزش روان پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر